

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tas-16 ta' Jannar, 2009

Citazzjoni Numru. 121/2008

A

-vs-

B

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ta' l-attriċi pprezentat fis-27 ta' Marzu, 2008 li permezz tiegħu esponiet bir-rispett:

Peress illi l-kontendenti żżewġu fil-11 ta' Lulju 1987, skond kopja taċ-Ċertifikat taż-Żwieġ hawn anness, esebit u mmarkat bħala Dok. A;

Peress illi l-kontendenti sseparaw fit-3 ta' Awissu 2006 permezz ta' kuntratt in Atti Nuttar Dottor Tonio Cauchi;

Kopja Informali ta' Sentenza

Peress illi dan iż-żwieġ huwa vizzjat minħabba difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u l-obbligi tagħha, u esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew ta' element fundamentali tiegħu mputabbli unikament lill-partijiet, *ai termini* ta' l-Artikolu 19(1), (d), u (f) tal-Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta;

Jgħid l-intimat għaliex dina l-Onorabbli Qorti m'għandhiex:

1. Tiddikjara u tiddeċiedi li ż-żwieġ ċelebrat bejn il-kontendenti fil-11 ta' Lulju 1987 huwa null u bla ebda effett fil-Liġi *ai termini* ta' l-Artikolu 19(1)(d), (f) tal-Kapitolu 255 tal-Liġijiet ta' Malta.

Bl-ispejjeż kontra l-intimat li minn issa huwa ngunt għas-subizzjoni.

Rat ir-risposta tal-konvenut ppreżentata fil-15 ta' Mejju 2008 qal bil-qima:

1. Illi l-esponenti jaqbel li ż-żwieġ tiegħu tal-11 ta' Lulju 1987 mar-rikorrenti huwa null imma mhux għar-raġunijiet li huma mputabbli lillu u għalhekk ma għandux ibati ebda spejjeż għal dawn il-proċeduri;

2. Illi l-esponent jaqbel li l-kunsens tar-rikorrenti nkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu jew ta' xi wieħed mill-elementi fundamentali tiegħu kif ser jiġi pprovat ampjament tul il-mori tal-kawża;

3. Illi sussidjarjament u mingħajr preġudizzju għas-suespost l-kunsens tar-rikorrenti kien vizzjat minn difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jew b' anomalija psikoloġika serja li għamlitha mpossibbli għall-istess rikorrenti li taqdi l-obbligi u drittijiet taż-żwieġ;

4. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attriċi u tal-konvenut;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat l-affidavit ta' oħrajn;

Rat il-verbal tas-seduta tal-5 ta' Dicembru 2008 illi permezz tiegħu il-kawża thalliet għas-sentenza;

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qed titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet f-1987 a bażi tal-artikolu 19 (1) (d) u (f) tal-Kap 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-konvenut jaqbel għal raġunijiet imputabbli lill-attriċi; iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin f'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn m'aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kollizzjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju, u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċjożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubbju (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru 1991).

L-artikoli ċitati mill-attriċi jirrigwardjaw is-sub-incizi segwenti;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha mpossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'eskluzjoni positiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ .

Mill-provi mressqa jidher li ż-żwieġ sar meta l-partijiet kellhom tnejn u għoxrin sena, iżda kien ilhom ftit tas-snin jafu lil xulxin. Infatti l-attriċi tirrakkonta fl-affidavit tagħha li l-konvenut kien l-ewwel l-uniku namrat illi kellha. Għalhekk bdew joħorġu flimkien meta kienu għadhom tista' tgħid tfal.

Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar 2006) ;

Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili, u ċioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijiet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni, u ċioe' li ż-żwieġ huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inciz (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affetwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha mpossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha mpossibbli u mhux semplicement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ.

Rigward id-dispożizzjoni kontenta fis-sub-inciz (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirrizulta jkun jeħtieġ li jiġi provat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskcludiet iż-żwieġ innifsu jew eskcludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-dispożizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizza li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni propjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minhabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbiltà bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju

timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intelletwali, propju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali.

Fil-kawża Nicholas Agius vs Rita Agius (25 ta' Mejju 1995) intqal illi b'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew addirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' *discretio judicii* hu kuncett ġuridiku intrinsikament marbut mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ. F'dan is-sens ġew deċizi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jigifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħnew il-liberta ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.

Ħafna mill-provi mressqa fil-verita' iktar huma idoneji għall-kawża ta' separazzjoni milli waħda ta' annullament, madankollu l-Qorti xorta tħoss li kollox ma kollox iż-żwieġ għandu jkun dikjarat null. Dan għalkemm il-partijiet iwaħħlu f'xulxin u jakkużaw lil xulxin b'fatti pjuttost gravi. Madankollu dan il-fatt jindika ukoll li kien hemm problemi serji ħafna u wieħed anzi jiskanta kif il-partijiet damu ma sseparaw kważi għoxrin sena għaliex wieħed kien jistenna li dan iż-żwieġ ma jdumx iktar minn ftit snin. L-attriċi tgħid li l-konvenut kien jimponilha f'kollox anke fi Prattiki sesswali li ma kienux jogħġbuha, filwaqt li l-konvenut jakkużaha li kienet tiffrekwenta irġiel oħra anke meta

Kopja Informali ta' Sentenza

kienu għadhom għarajjes. Ma sarux kontro-eżamijiet u allura wieħed jippresupponi li dawn l-akkużi huma veritjieri.

Għalhekk il-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ celebrat bejn il-partijiet fil-11 ta' Lulju 1987; spejjeż ikunu bla taxxa bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----